

מה הוא גיליון מידע על סיכונים תעסוקתיים?

גיליון מידע זה הוא אחד מתוך סידרה של גיליונות מידע בינלאומיים המתייחסים לסיכונים תעסוקתיים במקצועות שונים. הוא מיועד לכל אלה הקשורים מקצועית בשמירת הבטיחות והבריאות בעבודה: רופאים ואחיות תעסוקתיים, גיהותנים, ממוני וקציני בטיחות, מפקחי עבודה, נציגי עובדים, ועובדים מיומנים אחרים.

גיליון מידע זה מפרט, בסדר תקני מוגדר, את הסיכונים השונים אשר רופא שיניים עלול להיות חשוף אליהם במהלך עבודתו הרגילה. גיליון מידע זה אינו מיועד לספק עצות אלא מהווה מקור מידע בלבד. הידע אודות מה שגורם לפציעות ולמחלות תעסוקתיות מאפשר לתכנן וליישם אמצעי מגן מתאימים כנגד סיכונים אלה.

גיליון מידע זה מכיל ארבעה עמודים:

בעמוד הראשון מצוי מידע על הסיכונים המשמעותיים ביותר לגבי עבודתו של רופא שיניים. העמודים 2 ו-3 מכילים מידע מפורט ושיטתי יותר בנוגע לסוגים השונים של הסיכונים, לעתים ביחד עם הצעות לגבי אופן מניעתם (הם מסומנים כ- 1 וכו' וההסבר להם ניתן בסוף עמוד 3). עמוד 4 מיועד עבור מידע ספציפי, שהוא בעל ערך במיוחד עבור מומחים בתחום הבטיחות והגהות, והוא כולל את תיאור המקצוע, פירוט המטלות של העובד, הערות, מראי-מקום, וכדומה.

מי הוא רופא שיניים?

מומחה בעל תואר דוקטור ברפואת שיניים. בוחן את השיניים ובית הבלעיה בעזרת כלי רפוי-שיניים או מכשיר רנטגן, כדי לאבחן בעיות ולטפל בהן; מחליף שיניים חסרות; מתקין מבני שיניים; מבצע טיפולים מונעים; כותב מרשמים רפואיים; מפנה בעת הצורך את הפציינט למומחה רפואי אחר (כגון אורתודנט או מנתח פה); מדריך את הלקוחות בתחום היגיינת הפה.

מה הם הסיכונים העיקריים של עיסוק זה?

- חשיפה למיקרואורגניזמים פתוגניים המצויים אצל לקוחות חולים או נגועים
- כוויות עוריות (באצבעות ובידיים), עקב מגע במשטחים חמים, מים רותחים, אוויר חם מתנורים, או קיטור לוחט מאוטוקלאבים
- דקירות וחתכים עקב מגע עם מזרקים וכלים חדים אחרים, או מגע עם קצוות חדים של שיניים שבורות או קרמיקה
- חשיפה לכימיקאלים מסוכנים המצויים בדבקים דנטליים, תמיסות ניקוי, תרופות, אמלגם, נוזלי חיטוי ועיקור, תכשירי הרדמה, וכו'
- עייפות רגליים, בגלל עבודה בעמידה במשך שעות מרובות
- עייפות של הידיים, הזרועות והעיניים
- אלימות (בעיקר מילולית, העלולה להפוך לפיזית) מצד לקוחות לא מרוצים או בני משפחתם
- תביעות משפטיות והטרדה מצד הלקוחות
- מכות חשמל הנגרמות על ידי ציוד דנטלי-חשמלי
- פגיעה בעור של הידיים כתוצאה מרחיצה וקרצוף תכופים, במיוחד עם חומרי חיטוי אנטי מיקרוביאליים.

סיכונים תעסוקתיים

סיכוני תאונות

1

מכות חשמל הנגרמות כתוצאה מצידוד חשמלי פגום או המופעל שלא כהלכה
דקירה ממחטי מזרק
חתכים ודקירות הנגרמים על ידי כלים או קצוות חדים
כוויות כתוצאה ממשטחים חמים, מים רותחים, אוויר חם מתנורים, קיטור לוחט מאוטוקלאבים
התלקחות של ממיסים המצויים בדבקים ובתמיסות ניקוי
פציעות עיניים כתוצאה מחלקיקים מעופפים בזמן פעילויות קידוח או ליטוש

סיכונים פיזיקליים

2

חשיפה לקרינה מיננת ממכונות רנטגן
חשיפה לרעש של מקדחים
חשיפה לקרינת אור אולטרא-סגול המשמש לשיפור פולימרים דנטליים
חשיפה לקרינה על קולית הנפלטת מצידוד להסרת סיגים.

סיכונים כימיים

3

דלקות עור הנובעות ממגע עם כימיקלים, כגון חומרים דביקים (ובמיוחד מתא-אקרילאטים), ממיסים, דטרגנטים, חומרים אנטיספטיים, תרופות, וכו'

4

נשימת אדי ממיסים יכולה להשפיע על מערכת האף, רקמות ריריות, גירוי של העור, אסתמה, ויתכן גם גירוי של הסינוסים

5

שימוש בכפפות לטקס או מגע במוצרי גומי דנטלי אחרים יכול לגרום לאלרגיה של לטקס
חשיפה לכספית ולמתכות מסוכנות אחרות המצויות באמלגם ובחומרים דנטליים שונים

סיכונים ביולוגיים

6

אינפקציה עקב מגע עם פציינטיים שהם נשאים של גורמים פתוגניים או עם נוזלי הגוף שלהם; מחלת האיידס ונגיף ההפטיטיס b מהווים סיכון בריאותי משמעותי לגבי רופאי שיניים.

בעיות ארגונומיות, פסיכולוגיות וחברתיות

בעיות מערכת שריר-שלד (במיוחד ברגליים ובברכיים) כתוצאה מעבודה ממושכת בתנחות עמידה בעיות בפרקי הידיים כתוצאה מפגיעת המעמס החוזר (RSI) היווצרות דליות ברגליים כתוצאה מעבודה ממושכת בעמידה חשיפה לאלימות מצידם של לקוחות בלתי מרוצים סכנה של התמכרות לסמים, הקשורה בזמינות הרבה להשגת תרופות מתח ופחדים כתוצאה מהחשש להידבק באיידס או במחלות דומות בעיות הקשורות ברטט של יד-זרוע בעיות הקשורות לעבודה ממושכת בישיבה (התפתחות טחורים, וכדומה)

רשימת אמצעי המניעה

- 1 וודא שכל הציוד החשמלי עונה על דרישות תקני בטיחות החשמל הרלוונטיים; אל תנסה לבצע בעצמך תיקון כל שהוא של ציוד חשמלי; הזמן תמיד טכנאי מוסמך לפתרון הבעיות
- 2 עבוד בהתאם להוראות הבטיחות בעבודה הספציפיות למכשיר ה רנטגן המסוים שאתו אתה עובד; השתמש במיגון אישי בפני קרינת איקס ובמכשירי ניטור ותגי קרינה נאותים
- 3 קרא את הוראות הבטיחות ופעל לפיהן, במיוחד כאשר מתחילים לעבוד עם כימיקאל או תרכובת חדשים
- 4 העבודה בכימיקאלים אורגניים נדיפים חייבת להתבצע בתוך מינדף מאוורר או במשטר של אוורור מקומי יעיל
- 5 השתמש אך ורק בכפפות אנטיאלרגניות חד פעמיות
- 6 הימנע מעישון, אכילה, או שתייה בתוך המרפאה או במעבדה; כאשר עלול להיווצר מצב של חשיפה לחומר פתוגני יש להבטיח קיום הגנה נאותה של העור ושל מערכת הנשימה

מידע מקצועי נוסף

שמות נרדפים (חליפיים)

דוקטור לרפואת שיניים; רופא שיניים מנתח

הגדרה ו/או תאור העיסוק

מאבחן ומטפל במחלות, פציעות, ומומים של השיניים והחניכיים, ושל המבנים האוראליים הסמוכים: בודק את החולים כדי לקבוע את מצבם, בעזרת צילומי רנטגן, מכשירים דנטליים ונהלים אבחוניים אחרים. מנקה, סותם, עוקר ומחליף שיניים, תוך שימוש בכלים ידניים ובמכשירים סובבים, אביזרים דנטליים, תרופות ומכשירים כירורגיים. נותן לחולים שירותי רפואה מונעת, כגון מריחת השיניים בפלואוריד וחומרים אוטמים, ומתן הדרכה גיהותית בהיגיינה של הפה והשיניים

תעסוקות דומות ו/או ספציפיות

אורטודנטיסט; אנדודנטיסט; גיהותן דנטלי; טכנאי דנטלי; מנהל שירותים דנטליים; פריודנטיסט; רופא שיניים של מוסד חינוכי

מטלות

אבחון; אלחוש; בדיקה; בחינה; בנייה (מבני שיניים בתוך הפה); הדבקה; הדרכה; הוראה; הזרקה; החדרה; החלפה (שיניים חסרות); הפנייה (למומחה); הפעלה (מכשירים, ציוד...); הצמדה (פלטות ליישור שיניים); הקרנה; הקשיה (פולימרים); הרדמה; השתלה (שתלים בלסת); חיטוי; חיתוך (חניכיים); חשיפה (לקרינת איקס); טיפול; ייעוץ; יישור (שיניים); יציקה; כתיבה (מרשמים); ליטוש; מילוי; מיסוך (בפני קרינה); מניעה; מריחה; ניקוי (שיניים); ניקוי בקיטור; ניתוח; סתימה; עיקור; עקירה; ערבוב (חומרים); צילום; ציפוי (שיניים); קדיחה; קרצוף; ריפוי; שיוף; שריפה (רקמות/חניכיים); תמיכה

ציוד עיקרי הנמצא בשימוש

בגדי מגן - חד פעמיים או רב-שימושיים (כגון: חלוקים, סינורים, סינורי וצווארונים עופרת...); כלי עבודה ידניים (כמו: אזמלים, מברזים, מקדדים, מקדחים...); כסא דנטלי על אביזריו; כפפות; מברשות; מגשים; מזרקים ומחטים; מכונת רנטגן; מלחצות; ממקם-חורים; מסגרות ומחררים; מסכת ניתוח או מגן פנים; מראות; פילמים; ציוד אולטרא-סוני; ציוד להרדמה; ציוד לניקוי, חיטוי ועיקור; שואבי רוק; שקיות לפסולת; תופסנים; תנורים

מקומות עבודה בהם העיסוק שכיח

מרפאות שיניים פרטיות ו/או מוסדיות (רופאי שיניים רבים בישראל הם עצמאיים); משרדי-ייעוץ להיגיינה דנטלית (במסגרת בתי-חולים, מרפאות, בתי-ספר, מוסדות לקידום בריאות...); בתי ספר לרפואת שיניים או מחלקות במוסדות לחינוך גבוה; מרפאות לעיניים; מחלקות לחירורגיה דנטלית בבתי חולים...

מראי מקום

American Dental Association (ADA) ' Council on Dental Practice: *Infection Control Recommendations for the Dental Office and the Dental Laboratory*, 1998.

NHMRC (National Health and Medical Research Council - Australia): *Safe use of Electro dental Equipment*. 1998, Canberra, Australia.

Workforce New Jersey: *Dentist*. 1998, New-Jersey Public Information Network.

International Labor Office (ILO): *Encyclopaedia of Health and Safety*, 4th. Ed., Geneva, 1998 (Various pagination - see Index Keywords "Dentist" and "Dental").